Signature of Invigilators

1. ....

2. ....

Roll No. | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

EDUCATION

Paper III

Roll No. ....

....

(In words)

D/03/13

Name of Areas/Section (if any) ....

Time Allowed : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll number in the space provided on the top of this page.
2. Write name of your Elective/Section if any.
3. Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
4. Read instructions given inside carefully.
5. Last page is attached at the end of the test booklet for rough work.
6. If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. Use of calculator or any other Electronics Devices are prohibited.
8. There is no negative marking.
9. You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

૧. આ પૃષ્ઠના ઉપલા ભાગે આપેલી જગ્યામાં તમારી ક્રમાંક સંખ્યા (રોલ નંબર) લખો.

૨. તમે જે વિકલ્પનો ઉત્તર આપો તેનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરો.

૩. ટૂંક નોંધ કે નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના ઉત્તર દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં જ લખો. વધારાના કોઈ કાગળનો ઉપયોગ કરશો નહી.

૪. અંદર આપેલી સૂચનાઓ ધ્યાનથી વાંચો.

૫. આ ઉત્તરપોથીને અંતે આપેલું પૃષ્ઠ કાચા કામ માટે છે.

૬. આ ઉત્તરપોથીમાં કયાંય પણ તમારી ઓળખ કરાવી દે એવી રીતે તમારું નામ કે કોઈ ચોકકસ નિશાની કરી હશે તો તમે આ પરીક્ષા માટે ગેરલાયક સાબીત થશો.

૭. કેલકયુલેટર અથવા ઈલેકટ્રોનિકસ સાધનો જેવાનો ઉપયોગ કરવો નહીં.

૮. નકારાત્મક ગુણાંક પદ્ધતિ નથી.

૯. પ્રશ્નપત્ર લખાઈ રહે એટલે આ ઉત્તરપોથી તમારા નિરીક્ષકને આપી દેવી. પરીક્ષાખંડની બહાર કોઈ પણ પ્રશ્નપત્ર લઈ જવું નહીં.

FOR OFFICE USE ONLY
Marks Obtained

Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

Total Marks Obtained..................................

Signature of the co-ordinator....................

(Evaluation)

SEAL

EDUCATION
શિક્ષણ
PAPER-III
પ્રશ્નપત્ર-III

Note :— This paper has two parts A and B. *All* questions are compulsory.
નોંધ :– આ પ્રશ્નપત્રમાં બે વિભાગ છે અ અને બ. બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

PART A
વિભાગ અ

Note :— This part has **10** short essay type questions of **16** marks each to be answered in about **300** words each.
નોંધ :— આ વિભાગમાં **૧૦** લઘુ નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો છે. દરેકના **૧૬** ગુણ છે અને તે દરેકના ઉત્તર આશરે **૩૦૦** શબ્દોમાં લખવાના છે.

1. Discuss 'experience' and 'development' as the key concepts in Pragmatist education.
વ્યવહારવાદી શિક્ષણમાં ચાવીરૂપ સંકલ્પનાઓ તરીકે 'અનુભવ' અને 'વિકાસ' ની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Evaluate Gandhi as an educational thinker in pre-independence India.
સ્વતંત્રતા પહેલાંના ભારતમાં શૈક્ષણિક ચિન્તક તરીકે ગાંધીજીનું મૂલ્યાંકન કરો.

2. The Indian society is narrowed down by casteism and provincialism. In such a state of affairs, how will you realize social equality and social equity ?
ભારતીય સમાજ જ્ઞાતિવાદ અને પ્રાન્તવાદને કારણે સંકુચિત થઈ ગયો છે. આવી પરિસ્થિતિમાં તમે સામાજિક સમાનતા અને સામાજિક ન્યાય કેવી રીતે સિદ્ધ કરશો ?

Or

અથવા

How can education remove the obstacles in the way of social change in modern India ?
આધુનિક ભારતમાં સામાજિક પરિવર્તનના માર્ગમાં રહેલા અવરોધોને શિક્ષણ કેવી રીતે દૂર કરી શકે ?

3. What types of educational programmes should be designed to cater to the individual differences ?
વ્યક્તિગત તફાવતોના પોષણ અર્થે કયા પ્રકારના શૈક્ષણિક કાર્યક્રમોની યોજના તૈયાર કરવી જોઈએ ?

Or

અથવા

What is cognitive development ? Explain the process of cognitive development according to Piaget.
માનસિક વિકાસ એટલે શું ? પિયાજે અનુસાર માનસિક વિકાસની પ્રક્રિયા સમજાવો.

4. Pavlov's classical conditioning and Skinner's operant conditioning both have their applicability in learning situations. Illustrate.
અધ્યયનની પરિસ્થિતિઓમાં પાવ્લોવનું શાસ્ત્રીય અભિસંધાન તથા સ્કિનરનું કારક અભિસંધાન બન્ને ઉપયોગી છે તે ઉદાહરણો દ્વારા સમજાવો.

Or

અથવા

What is Motivation ? Explain in breif any *one* cognitive theory of motivation.
પ્રેરણા એટલે શું ? પ્રેરણાનો કોઈપણ જ્ઞાનાત્મક સિદ્ધાંત ટૂંકમાં સમજાવો.

5. What is a defence mechanism ? How do different mechanisms affect human adjustment positively and negatively ? Illustrate.

બચાવ પ્રયુક્તિ એટલે શું ? જુદી જુદી બચાવ પ્રયુક્તિઓ મનુષ્યના અનુકૂલનને હકારાત્મક અને નકારાત્મક રીતે કેવી રીતે અસર કરે છે ? ઉદાહરણો આપો.

Or

અથવા

Describe the components of personality and the process of personality development according to any trait theory.

વ્યક્તિત્વ અંગેના કોઈપણ લક્ષણ સિદ્ધાંત અનુસાર વ્યક્તિત્વના ઘટકો અને વ્યક્તિત્વના વિકાસની ચર્ચા કરો.

6. You are a teacher at a Higher Secondary Girls' School. Which points would you consider to establish a Guidance Service Centre at your school ?
ધારો કે તમે એક ઉચ્ચતર માધ્યમિક કન્યાશાળામાં શિક્ષક છો. તમારી શાળામાં માર્ગદર્શન સેવા કેન્દ્રની સ્થાપના કરતી વખતે તમે કયા મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં લેશો ?

Or

અથવા

How do the concepts of 'guidance' and 'counselling' differ ? Illustrate *three* situations of guidance and *three* situations of counselling.
'માર્ગદર્શન' અને 'સલાહ' ની સંકલ્પનાઓ એકબીજા કરતાં શી રીતે જુદી પડે છે ? માર્ગદર્શન અને સલાહની ત્રણ-ત્રણ પરિસ્થિતિઓનાં ઉદાહરણો લખો.

7. Discuss the strengths and limitations of observation as a tool for data collection.

માહિતીના એકત્રીકરણના એક ઉપકરણ તરીકે અવલોકનના લાભો અને મર્યાદાઓ ચર્ચો.

Or

અથવા

What is a hypothesis ? Give an example of an alternative, operational and directional hypothesis. What is the role of hypothesis in research process ?

ઉત્કલ્પના એટલે શું ? એક વૈકલ્પિક, વ્યવહારુ અને દિશાસૂચક ઉત્કલ્પનાનું ઉદાહરણ લખો. સંશોધનની પ્રક્રિયામાં ઉત્કલ્પનાની શી ભૂમિકા છે ?

8. Describe the nature of phenomenological research. What is the role of a researcher in this type of research ?
પ્રતિભાસવિજ્ઞાન પ્રકારના સંશોધનનું સ્વરૂપ વર્ણવો. આ પ્રકારના સંશોધનમાં સંશોધકની શી ભૂમિકા છે ?

Or

અથવા

Prepare a research proposal in terms of (*i*) objectives, (*ii*) tools and (*iii*) techniques of data analysis for the following problem :
"Relationship between teacher characteristics and students' academic achievement."
(*i*) હેતુઓ, (*ii*) ઉપકરણો અને (*iii*) માહિતીના વિશ્લેષણની પ્રયુક્તિઓ પૂરતી જ, નીચેની શૈક્ષણિક સંશોધનની સમસ્યા માટે સંશોધનની દરખાસ્ત તૈયાર કરો :
''શિક્ષકનાં લક્ષણો અને વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ વચ્ચે સંબંધ.''

9. Do we need vocationalization of education in India ? Give your arguments keeping in view the present age of information and technology.
શું આપણે ભારતમાં શિક્ષણના વ્યાવસાયિકીકરણની જરૂર છે ? માહિતી અને ટેકનોલોજિના વર્તમાન યુગને નજર સામે રાખીને આ બાબતે તમારી દલીલો લખો.

Or

અથવા

Produce a scenario of educational administration in Britain and in India.
બ્રિટન અને ભારતમાં શૈક્ષણિક પ્રશાસનનું ચિત્ર વર્ણવો.

10. Differentiate formative and summative evaluation of curriculum.
અભ્યાસક્રમના સુધારણાત્મક અને અન્તિમ મૂલ્યાંકન વચ્ચેના તફાવતો સમજાવો.

Or

અથવા

Describe any *three* models of curriculum development.
અભ્યાસક્રમની રચનાનાં ત્રણ મોડલોનું વર્ણન કરો.

PART B

વિભાગ બ

Note :— This part has only *one* question of **40** marks to be answered in about **800** words.

નોંધ :– આ વિભાગમાં ફક્ત **એક** જ પ્રશ્ન ૪૦ ગુણનો છે. જેનો ઉત્તર લગભગ ૮૦૦ શબ્દોમાં લખો.

11. Discuss supervision as a process. Prepare a supervisory plan for a B.Ed. College keeping in view the functions of supervision.
એક પ્રક્રિયા તરીકે નિરીક્ષણની ચર્ચા કરો. નિરીક્ષણનાં કાર્યો ધ્યાનમાં રાખીને એક બી.એડ્. કોલેજ માટેના નિરીક્ષણની યોજના તૈયાર કરો.

Or

અથવા

Compare the norm-referenced testing and criterion-referenced testing.
માનાંક-સંદર્ભ પરીક્ષણ અને મૂલક-સંદર્ભ પરીક્ષણની તુલના કરો.

Or

અથવા

What is multimedia approach ? Discuss its strengths and limitations giving suitable illustrations.
બહુમાધ્યમી અભિગમ એટલે શું ? યોગ્ય ઉદાહરણો દ્વારા તેના લાભો અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Produce a scenario of various programmes for special education in India.
ભારતમાં વિશિષ્ટ શિક્ષણના વિભિન્ન કાર્યક્રમોનું ચિત્ર વર્ણવો.

Or

અથવા

Discuss the professional status of teaching. What should be done to raise teaching to a professional level ?
અધ્યાપનના વ્યાવસાયિક દરજ્જાની ચર્ચા કરો. અધ્યાપનનું સ્થાન વ્યાવસાયિક સ્તર સુધી લાવવા શું કરવું જોઈએ ?